

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ

2004

2009

Επιτροπή Αναφορών

28.02.2007

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΠΡΟΣ ΤΑ ΜΕΛΗ

Αναφορά 192/2004, του Θεοδώρου Παπουλάκου, ελληνικής ιθαγένειας, σχετικά με αίτηση εγγραφής στο Δικηγορικό Σύλλογο Ελλάδας

1. Περίληψη της αναφοράς

Ο αναφέρων, που είναι μέλος του Ιταλικού Δικηγορικού Συλλόγου και ασκεί το δικηγορικό επάγγελμα στην Ιταλία από το 1982, ζήτησε, με επιστολή της 13ης Νοεμβρίου 2002, να εγγραφεί στον Δικηγορικό Σύλλογο Ελλάδας, με σκοπό να χρησιμοποιήσει τον τίτλο αυτόν και να ασκήσει το επάγγελμα στην Ελλάδα. Η αίτησή του δεν έχει εγκριθεί ακόμη, γεγονός το οποίο ο αναφέρων θεωρεί ως παραβίαση του καθορισμένου στη Συνθήκη δικαιώματος ελεύθερης κυκλοφορίας εντός της Ένωσης ενόψει της άσκησης επαγγελματικής δραστηριότητας. Ταυτόχρονα, είναι της άποψης ότι η περίπτωση του αντιβαίνει στις διατάξεις της οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη διευκόλυνση της μόνιμης άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος σε κράτος μέλος διάφορο εκείνου στο οποίο αποκτήθηκε ο επαγγελματικός τίτλος.

2. Παραδεκτό

Χαρακτηρίστηκε παραδεκτή στις 15 Ιουλίου 2004. Η Επιτροπή κλήθηκε να παράσχει πληροφορίες (άρθρο 192, παράγραφος 4, του Κανονισμού).

3. Απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 25 Απριλίου 2005.

Ο κ. Παπουλάκος αναφέρει ότι απέκτησε τον επαγγελματικό τίτλο του P Avvocato στην Ιταλία και είναι εγγεγραμμένος στο Δικηγορικό Σύλλογο της Ρώμης. Βάσει αυτής της ιδιότητας, κατέθεσε αίτηση εγγραφής στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών με σκοπό να ασκήσει το επάγγελμα του δικηγόρου με τον τίτλο του P Avvocato στην Ελλάδα. Διαμαρτύρεται για το γεγονός ότι ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών αρνήθηκε να τον εγγράψει κατά παράβαση του κοινοτικού δικαίου.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής διατύπωσαν τις ακόλουθες παρατηρήσεις για την αναφορά:

CM\658554EL.doc

PE 357.743v04-00

Μετάφραση εξωτερικού συνεργάτη

Η αίτηση του κ. Παπουλάκου για εγγραφή στο Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών φαίνεται ότι βασίζεται στην οδηγία 98/5/ΕΟΚ, η οποία έχει ως στόχο τη διευκόλυνση της μόνιμης άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος σε κράτος μέλος διάφορο εκείνου στο οποίο αποκτήθηκε ο επαγγελματικός τίτλος. Αυτή η οδηγία δεν ισχύει παρά μόνον για τους δικηγόρους των οποίων είναι πλήρως αναγνωρισμένη αυτή η ιδιότητα και των οποίων οι τίτλοι απαριθμούνται στο άρθρο 1 της οδηγίας. Ο αναφέρων υποστηρίζει ότι κατέχει τον τίτλο του P Avvocato («Praticante Avvocato»), δηλαδή του ασκούμενου δικηγόρου, αλλά όχι τον τίτλο του Avvocato, τίτλος ο οποίος επικυρώνει στην Ιταλία την πλήρη επαγγελματική κατάρτιση του δικηγόρου και ο οποίος είναι απαραίτητος για να μπορεί κάποιος να επωφεληθεί από την οδηγία 98/5/ΕΟΚ. Υπό αυτές τις συνθήκες, βάσει της εν λόγω οδηγίας ο αναφέρων δεν μπορεί να έχει πρόσβαση στο επάγγελμα του δικηγόρου στην Ελλάδα.

Εξάλλου, στην απόφασή του για την υπόθεση Morgenbesser (υπόθεση C-313/01), το Δικαστήριο διευκρίνισε ποιες είναι οι αρχές που ισχύουν για τους κατόχους πτυχίου νομικής που έχει χορηγηθεί από ένα κράτος μέλος, οι οποίοι επιθυμούν να πραγματοποιήσουν σε άλλο κράτος μέλος την περίοδο επαγγελματικής άσκησης που είναι απαραίτητη προκειμένου να γίνουν δικηγόροι. Το Δικαστήριο έκρινε μη συμβατή με το κοινοτικό δίκαιο την απαίτηση ακαδημαϊκής αναγνώρισης του πτυχίου προκειμένου ο ενδιαφερόμενος να γίνει δεκτός σε αυτήν την περίοδο άσκησης. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι, όταν η δραστηριότητα του ασκούμενου δικηγόρου περιλαμβάνει αμειβόμενες δραστηριότητες, οι εφαρμοστέες αρχές είναι οι αρχές που απορρέουν από τη δική του νομολογία, η οποία βασίζεται στα άρθρα 39 και 43 της Συνθήκης ΕΚ. Σύμφωνα με αυτές τις αρχές, οι εθνικές αρχές υποχρεούνται να προβούν σε σύγκριση μεταξύ των γνώσεων του ενδιαφερομένου, που πιστοποιούνται από τα επαγγελματικά προσόντα του ή έχουν αποκτηθεί στο πλαίσιο της επαγγελματικής πείρας του, είτε στο κράτος προέλευσης είτε στο κράτος υποδοχής, με τις γνώσεις που πιστοποιούνται από τα πτυχία που απαιτεί η εθνική νομοθεσία. Αν από αυτήν τη συγκριτική εξέταση προκύψει ότι οι γνώσεις είναι ισοδύναμες, το πτυχίο πρέπει να αναγνωριστεί. Αν, αντίθετα, η εξέταση αποδείξει ότι υπάρχει μόνο μερική αντιστοιχία, το κράτος υποδοχής μπορεί να απαιτήσει από τον ενδιαφερόμενο να αποδείξει ότι έχει αποκτήσει τις γνώσεις που υπολείπονται.

Οι υπηρεσίες της Επιτροπής εκτιμούν ότι ο κ. Παπουλάκος θα μπορούσε να ζητήσει την εγγραφή του στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών ως ασκούμενος δικηγόρος, δυνάμει αυτών των αρχών, με την προϋπόθεση ότι είναι κάτοχος πτυχίου νομικής που έχει αποκτηθεί στην Ιταλία. Το στοιχείο αυτό δεν προκύπτει ωστόσο σαφώς από τον φάκελο, καθώς ο αναφέρων δεν επισύναψε στην αναφορά του αντίγραφο ούτε του πτυχίου του ούτε του πιστοποιητικού εγγραφής του στο Δικηγορικό Σύλλογο της Ρώμης ως «Praticante Avvocato».

Κατόπιν άλλων αναφορών που έχουν υποβληθεί για το θέμα αυτό στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και ετέθησαν σε γνώση της Επιτροπής (κυρίως των αναφορών αριθ. 835/2002 του κ. Πετράκου και αριθ. 82/2003 του κ. Ευαγγελάτου), οι υπηρεσίες της Επιτροπής αναλύουν επί του παρόντος την ελληνική νομοθεσία που διέπει τη δραστηριότητα των ασκούμενων δικηγόρων και τις προϋποθέσεις συμμετοχής στις εξετάσεις για την άδεια άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος στην Ελλάδα, προκειμένου να εξακριβώσουν τη συμβατότητά της με την προαναφερόμενη νομολογία.

4. Συμπληρωματική απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 3 Φεβρουαρίου 2006.

Η Επιτροπή εξακολουθεί να επιδιώκει τη διαδικασία επί παραβάσει κατά της Ελλάδας και αναμένει τις παρατηρήσεις των ελληνικών αρχών επί της προειδοποιητικής επιστολής της. Η Επιτροπή αναμένει επίσης τις αναλυτικές παρατηρήσεις του αναφέροντα επί της επιστολής της της 15.6.2005.

5. Συμπληρωματική απάντηση της Επιτροπής, που ελήφθη στις 28 Φεβρουαρίου 2007.

I. Ιστορικό/Περίληψη των πραγματικών περιστατικών

Ο αναφέρων ισχυρίζεται ότι ο ελληνικός δικηγορικός σύλλογος παραβίασε το δίκαιο της ΕΕ, συγκεκριμένα την οδηγία 98/5/ΕΚ, αρνούμενος να τον κάνει δεκτό στον ελληνικό δικηγορικό σύλλογο και να εξασκήσει το δικηγορικό επάγγελμα: παρότι είναι μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου της Ρώμης επί χρόνια ως «Practicante Avvocato», η αίτησή του απορρίφθηκε και τα επαγγελματικά προσόντα του δεν αναγνωρίστηκαν.

Σύμφωνα με τον αναφέροντα, η πρώτη του αίτηση για εγγραφή στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών χρονολογείται από το 1986, όταν η Ελλάδα έγινε μέρος της ΕΕ. Φαίνεται ότι οι ελληνικές αρχές μόλις το 1992 παραδέχθηκαν ότι είχαν λάβει αίτηση του αναφέροντα. Ισχυρίζεται ότι από το 1999 ζήτησε από το Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών να πληροφορηθεί γιατί αρνήθηκαν να τον εγγράψουν ως μέλος. Η τελευταία αίτησή του χρονολογείται από τις 23.11.2002 όταν υπέβαλε νέα αίτηση με βάση την οδηγία 98/5/ΕΚ. Επιβεβαιώνει ότι εσώκλεισε όλα τα απαραίτητα έγγραφα, ήτοι: αποδεικτικό της εγγραφής του στον Δικηγορικό Σύλλογο της Ρώμης, ποινικό μητρώο και πιστοποιητικό της ελληνικής ιθαγένειας. Ωστόσο έως σήμερα δεν έχει λάβει αιτιολογημένη απόφαση των ελληνικών αρχών σχετικά με τον λόγο απόρριψης της αίτησής του.

Στις 15.6.2005 η Επιτροπή απέστειλε επιστολή προς τον αναφέροντα παρέχοντάς του μια πρώτη ανάλυση των δεδομένων και ζητώντας πληροφορίες τεκμηρίωσης που λείπουν (πιστοποιητικό εγγραφής στο Δικηγορικό Σύλλογο της Ρώμης, απόδειξη ότι άσκησε το επάγγελμα ως ασκούμενος δικηγόρος καθώς και την αμοιβή του τότε). Ο αναφέρων ποτέ δεν απηύθυνε τις απαντήσεις του προς την Επιτροπή, αλλά πάντοτε απευθείας προς το ΕΚ και δεν παρέσχε στοιχεία τεκμηρίωσης.

Αυτό που έκανε ο αναφέρων ήταν να υποβάλει επανειλημμένα πλήθος εγγράφων όπου εξηγούσε όλες τις προσφυγές στις οποίες προέβη σε εθνικό επίπεδο κατά του προέδρου του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών, του εισαγγελέα του Αρείου Πάγου, δικαστών και δικαστικών λειτουργών, από το 1986. Ειδικότερα στην προσφυγή του τού 2006, κατηγορεί το ελληνικό δικαστικό σώμα και τη διοίκηση για μεροληψία, κατά παράβαση της νομοθεσίας της ΕΕ, για διάπραξη εγκλήματος λόγω της παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων του, για δόλο, κλπ. ... Επαναλαμβάνει διαρκώς ότι οι ελληνικές αρχές ψεύδονται όταν ισχυρίζονται ότι δεν έχουν λάβει όλα τα υποστηρικτικά έγγραφα ώστε να είναι σε θέση να αποφανθούν επί της αιτήσεώς του.

Στις πολυάριθμες προσφυγές του το 2006, ο αναφέρων δεν προσέθεσε νέα στοιχεία ή νομική επιχειρηματολογία.

Λόγω των εξηγήσεων που έδωσε η Επιτροπή στη συνεδρίαση της Επιτροπής Αναφορών στις 3 Οκτωβρίου 2006, αποφασίστηκε η περάτωση της εξέτασης της αναφοράς.

Ωστόσο, ο αναφέρων επικοινωνήσε και πάλι με το ΕΚ άλλες τρεις φορές (δύο φορές τον Δεκέμβριο του 2006 και μία τον Ιανουάριο του 2007) και υπέβαλε τα επιχειρήματά του γραπτώς: όχι μόνο υπέβαλε το ίδιο έγγραφο σε δύο περιπτώσεις, αλλά δεν παρέσχε νέα στοιχεία ή νομική επιχειρηματολογία. Αντιθέτως, τα στοιχεία τεκμηρίωσης που υποβάλλει επιβεβαιώνουν την ανάλυση της Επιτροπής, ότι δηλαδή δεν παραβιάστηκε η κοινοτική νομοθεσία.

II. Οι παρατηρήσεις της Επιτροπής στα επιχειρήματα της αναφοράς

Μη εφαρμογή της οδηγίας 98/5/ΕΚ σχετικά με τη μόνιμη άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος¹

Με βάση τις παρασχεθείσες πληροφορίες, η Επιτροπή συμπέρανε ότι καθώς ο κ. Παπουλάκος κατέχει τον τίτλο του «Practicante Avvocato» (ασκούμενου δικηγόρου) δεν μπορεί να έχει πρόσβαση στο επάγγελμα του δικηγόρου στην Ελλάδα, διότι η οδηγία 98/5/ΕΟΚ ισχύει μόνο για δικηγόρους με πλήρη επαγγελματική κατάρτιση.

Το συμπέρασμα αυτό επιβεβαιώθηκε με βάση τις πρόσφατες αιτήσεις του αναφέροντα, ιδιαίτερα την αίτηση της 30ής Οκτωβρίου 2006 με την οποία ο αναφέρων υπέβαλε επιτέλους τα στοιχεία τεκμηρίωσης που είχε ζητήσει η Επιτροπή τον Ιούνιο του 2005. Είναι απολύτως σαφές από τα αντίγραφα των βεβαιώσεων που εξέδωσε ο Δικηγορικός Σύλλογος της Ρώμης (Consiglio dell'Ordine degli Avvocati e Procuratori di Roma) ότι ο κ. Παπουλάκος δεν κατείχε ποτέ τον τίτλο του Avvocato στην Ιταλία, αλλά μόνον τον τίτλο του «Practicante Avvocato». Σύμφωνα με το άρθρο 1 της οδηγίας 98/5/ΕΚ τα πρόσωπα που δικαιούνται να ασκούν τις επαγγελματικές του δραστηριότητες φέρουν τον τίτλο του «Avvocato».

Στην πρόσφατη αλληλογραφία του ο αναφέρων ισχυρίζεται ότι λόγω του εύρους και της σημασίας των δραστηριοτήτων που δικαιούνται να φέρει εις πέρας ένας «Practicante Avvocato» στην Ιταλία και που έχουν μεγαλύτερες απαιτήσεις από τις δραστηριότητες που αναλαμβάνει ένας ασκούμενος δικηγόρος στην Ελλάδα, έχει το δικαίωμα να εγγραφεί ως δικηγόρος με πλήρως αναγνωρισμένη ιδιότητα αυτόματα στον Δικηγορικό Σύλλογο Αθηνών. Περιέργως, ο αναφέρων παραδέχεται ότι ένας «Practicante Avvocato» είναι ακόμη υπό κατάρτιση.

Η επιχειρηματολογία του αναφέροντα είναι εσφαλμένη ήδη από καθαρά φορμαλιστική άποψη: τα κράτη μέλη της ΕΕ συμφώνησαν στο κείμενο της οδηγίας 98/5/ΕΚ και επομένως συμφώνησαν και ότι μόνον σε δικηγόρους με πλήρως αναγνωρισμένη ιδιότητα μπορεί να επιτραπεί η άσκηση του δικηγορικού επαγγέλματος. Το άρθρο 1 περιλαμβάνει τον κατάλογο των τίτλων που μπορούν να φέρουν οι πλήρως αναγνωρισμένοι δικηγόροι στο αντίστοιχο κράτος μέλος. Ο τίτλος του «Practicante Avvocato» δεν περιλαμβάνεται στον κατάλογο.

¹ Οδηγία 98/5/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16.2.1998 για τη διευκόλυνση της μόνιμης άσκησης του δικηγορικού επαγγέλματος σε κράτος μέλος διάφορο εκείνου στο οποίο αποκτήθηκε ο επαγγελματικός τίτλος, ΕΕ L 77 της 14.3.1998.

Μη εφαρμογή της οδηγίας 89/48/ΕΟΚ¹ σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων

Το σκεπτικό του αναφέροντα ότι η οδηγία 89/48/ΕΟΚ αντικαταστάθηκε από την οδηγία 98/5/ΕΚ είναι λανθασμένο. Ισχύουν και οι δύο οδηγίες εκ παραλλήλου και ορίζουν ως προϋπόθεση για κάθε αιτούντα να διαθέτει επαγγελματικά προσόντα. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, κάθε αιτών ο οποίος

α) είτε ζητά την αναγνώριση των δικηγορικών προσόντων του σύμφωνα με την οδηγία 89/48/ΕΟΚ σε ένα κράτος μέλος υποδοχής (με την άδεια κατοχής επαγγελματικού τίτλου του κράτους μέλους υποδοχής κατόπιν της χορήγησης της αναγνώρισης) είτε

β) θέλει να εξασκήσει το δικηγορικό επάγγελμα σε ένα κράτος μέλος υποδοχής αμέσως, χρησιμοποιώντας τον επαγγελματικό τίτλο του κράτους μέλους καταγωγής σύμφωνα με την οδηγία 98/5/ΕΚ

πρέπει να είναι ήδη αναγνωρισμένος δικηγόρος στο κράτος μέλος καταγωγής του.

Ο αναφέρων δεν έχει αποδείξει ότι είναι αναγνωρισμένος δικηγόρος και συνεπώς δεν μπορεί να ζητήσει την εφαρμογή καμίας από τις δύο οδηγίες στην περίπτωση του.

Πιθανή εφαρμογή του άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΚ σύμφωνα με τη νομολογία του ΔΕΚ στην υπόθεση *Morgenbesser*² (μόνο στην περίπτωση που πληρούνται όλες οι απαραίτητες προϋποθέσεις)

Στα πορίσματά του στην υπόθεση *Morgenbesser*, το Δικαστήριο ανέφερε ότι στην περίπτωση που ο/η κάτοχος πτυχίου που έχει αποκτηθεί σε κράτος μέλος επιθυμεί να ολοκληρώσει την περίοδο επαγγελματικής άσκησης που είναι απαραίτητη για εγγραφή στο δικηγορικό σύλλογο σε άλλο κράτος μέλος, και αμείβεται για τη δραστηριότητά του/της, ισχύουν οι αρχές που απορρέουν από την ίδια του τη νομολογία, σύμφωνα με τα άρθρα 39 και 43 της Συνθήκης ΕΚ σχετικά με την ελευθερία εγκατάστασης και την ελεύθερη κυκλοφορία των εργαζομένων (βλ. αποφάσεις στις υποθέσεις C-228/86 *Unectef κατά Heylens*, C-340/89 *Βλασσοπούλου*, C-104/91 *Newman* και C-234/97 *Bobadilla*). Η αναγνώριση πρέπει επομένως να είναι σύμμορφη με αυτές τις αρχές.

Δεδομένων των στοιχείων που αναφέρονται στο τμήμα I., ο αναφέρων κάποια στιγμή τα τελευταία 20 χρόνια πληρούσε τις απαραίτητες προϋποθέσεις για την εφαρμογή του άρθρου 39 της Συνθήκης ΕΚ. Η Επιτροπή δεν διαθέτει στοιχεία ότι οι εν λόγω προϋποθέσεις ισχύουν ακόμη σήμερα: όπως φαίνεται, ο ίδιος ο αναφέρων ενημερώνει την Επιτροπή σε μία από τις τελευταίες αναφορές του³ ότι δεν διαθέτει εισόδημα και ότι είναι ανεπάγγελτος. Δεν μπορεί να διαπιστωθεί αν στην περίπτωση του πληρούνται οι προϋποθέσεις ώστε να είναι

¹ Οδηγία 89/48/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 21.12.1988 σχετικά με ένα γενικό σύστημα αναγνώρισης των διπλωμάτων τριτοβάθμιας εκπαίδευσης που πιστοποιούν επαγγελματική εκπαίδευση ελάχιστης διάρκειας τριών ετών, ΕΕ L 19 της 24.1.1989.

² C-313/01 της 13 Νοεμβρίου 2003.

³ Υποβολή χρονολογούμενη από τον αναφέροντα στις 7 Απριλίου 2006 (συνδέεται με την αναφορά 233/2005 της οποίας η εξέταση έχει περατωθεί).

εφαρμοστέο το άρθρο 39 της Συνθήκης ΕΚ. Η Επιτροπή δεν είναι επομένως αρμόδια να χειριστεί περαιτέρω την υπόθεση.

Αξίωση αποζημίωσης κατά των ελληνικών αρχών για παραβίαση της ευρωπαϊκής νομοθεσίας

Κάθε αξίωση για αποζημίωση κατά των ελληνικών αρχών πρέπει να απευθύνεται στα εθνικά δικαστήρια και όχι στην Επιτροπή. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή δεν συμμερίζεται την άποψη ότι παραβιάστηκε η ευρωπαϊκή νομοθεσία.

Διάκριση λόγω ηλικίας

Ο αναφέρων ισχυρίζεται ότι το άρθρο 4 του νόμου 723 της 6-8.10.1977, που τροποποιεί τον ελληνικό Κώδικα Δικηγόρων ν.δ. 3026/1954, παραβιάζει την ευρωπαϊκή νομοθεσία διότι φαίνεται να θέτει το 33ο έτος ηλικίας ως όριο για εγγραφή στον κατάλογο των ασκούμενων δικηγόρων του Δικηγορικού Συλλόγου (πιθανές εξαιρέσεις υπό συγκεκριμένες συνθήκες).

Θα πρέπει ωστόσο στο σημείο αυτό να σημειωθεί ότι το Ανώτατο Διοικητικό Δικαστήριο της Ελλάδας έκρινε αντισυνταγματικό το τμήμα του άρθρου 4 του Κώδικα Δικηγόρων που θέτει το 33ο έτος ως όριο για τους ασκούμενους δικηγόρους (Απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου 413/1993). Το Ανώτατο Δικαστήριο έχει επανειλημμένα επιβεβαιώσει αυτήν την απόφαση (πρόσφατα μάλιστα στην απόφαση 926/2003). Στην πράξη, η προϋπόθεση του 33ου έτους δεν εφαρμόζεται από τους ελληνικούς δικηγορικούς συλλόγους.

Εκκρεμούσα διαδικασία επί παραβάσει της Επιτροπής κατά της Ελλάδας για παραβίαση των άρθρων 39 και 43 μέσω του διατάγματος 3026/1954, αποφάσεων του Δικηγορικού Συλλόγου της Αθήνας, καθώς και διοικητικής πρακτικής (υπόθεση 2005/2130).

Η Επιτροπή θεωρεί ότι η ελληνική νομοθεσία, καθώς και η διοικητική πρακτική που εφαρμόζει ο Δικηγορικός Σύλλογος Αθηνών, δεν τηρούν την απόφαση του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων της 13.11.2003 στην υπόθεση C-313/01 Morgenbesser.

Σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο, η ακαδημαϊκή αναγνώριση νόμιμου τίτλου που χορηγήθηκε σε άλλο κράτος μέλος μπορεί να αποτελεί προϋπόθεση για την έναρξη άσκησης η οποία είναι απαραίτητη για την εγγραφή στον δικηγορικό σύλλογο. Η απαίτηση αυτή αντίκειται στα άρθρα 39 και 43 της Συνθήκης ΕΚ.

Βάσει αυτών, η Επιτροπή εκκίνησε διαδικασία επί παραβάσει κατά της Ελλάδας στις 5.7.2005 αποστέλλοντας προειδοποιητική επιστολή στις ελληνικές αρχές ζητώντας τους να διατυπώσουν σχόλια για την εικαζόμενη παραβίαση.

Στην απάντησή τους στην προειδοποιητική επιστολή στις 5.10.2005, οι ελληνικές αρχές ανέφεραν ότι η απόφαση του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών του Σεπτεμβρίου 1999 σχετικά με την εγγραφή στο Δικηγορικό Σύλλογο καταργήθηκε από απόφαση της 28.2.2000 η οποία έχει αναδρομική ισχύ: σύμφωνα με την εν λόγω απόφαση όλοι οι απόφοιτοι ξένων νομικών σχολών **εγγράφονται ως ασκούμενοι** αφού τεκμηριώσουν τα ακαδημαϊκά προσόντα τους. Όσον αφορά τη **συμμετοχή στις εξετάσεις του Δικηγορικού Συλλόγου**, οι ελληνικές αρχές επιβεβαιώνουν ότι το άρθρο 3 παράγραφος 3 του νομοθετικού διατάγματος 3026/1954 ορίζει επίσης τις προϋποθέσεις και για τους κατόχους πανεπιστημιακού τίτλου της αλλοδαπής. Η

απόφαση του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών της 28.2.2000 αναφέρει ρητώς ότι ο Σύλλογος θα εγγράφει αποφοίτους πανεπιστημίων της αλλοδαπής ως ασκούμενους κατόπιν υποβολής αντιγράφων των τίτλων σπουδών τους. Τα άτομα αυτά θα ακολουθούν στη συνέχεια τη σχετική διαδικασία του ΔΙΚΑΤΣΑ και θα μπορούν να συμμετέχουν στις εξετάσεις για τη χορήγηση αδείας ασκήσεως επαγγέλματος.

Καθώς η απόφαση του Δικηγορικού Συλλόγου της Αθήνας της 28.2.2000 δεν καταργεί την υποχρέωση των κατόχων πτυχίων νομικής της αλλοδαπής να υποβάλλονται στη διαδικασία ακαδημαϊκής αναγνώρισης προτού τους επιτραπεί στην πραγματικότητα να δώσουν εξετάσεις στον Σύλλογο, η Επιτροπή απέστειλε συμπληρωματική προειδοποιητική επιστολή στις 4.7.2006. Η απάντηση των ελληνικών αρχών του Σεπτεμβρίου 2006 οδήγησε την Επιτροπή να συμπεράνει ότι δεν υπάρχει παραβίαση της κοινοτικής νομοθεσίας σύμφωνα με τη νομολογία *Morgenbesser*. Με βάση τις πληροφορίες που παρείχαν οι ελληνικές αρχές όπως αναφέρεται ανωτέρω, οι ενέργειες του ΔΟΑΤΑΠ (του Διεπιστημονικού Οργανισμού Αναγνώρισης Τίτλων Ακαδημαϊκών & Πληροφόρησης) (1) σε συνδυασμό με τις ενέργειες του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών (2) φαίνεται να συνάδουν με τα άρθρα 39 και 43 και το νομοθετικό διάταγμα αρ. 3026 της 6ης Οκτωβρίου 1954 (Κώδικας Δικηγόρων) όπως εφαρμόζονται από την απόφαση του Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών της 28.2.2000 και συνεπώς δεν παραβιάζει την ευρωπαϊκή νομοθεσία.

III. Συμπεράσματα

ΔΕΝ ΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΤΕΙΤΑΙ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑ.